

VWS OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode 10:30 uur d.d. 22 juni 2020 – 10:30 uur d.d. 23 juni 2020

5.1.2e

Directie Communicatie

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
<ul style="list-style-type: none"> Nederlanders overleden aan COVID-19 Zorgpersoneel 	<ul style="list-style-type: none"> Familie, vrienden, omwonenden van getroffen Nederlanders Politie(bonden) V&VN 	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen publiek Politici

Samenvatting

- Hoewel het coronanieuws verder van de voorpagina's wordt verdrongen, is er alsnog veel aandacht voor de goede cijfers rondom het coronavirus: voor het eerst zijn er geen coronadoden gemeld; het aantal coronapatiënten op de IC neemt af; en de stemming is voorzichtig optimistisch. En dat allemaal enkele dagen voor het moment waarop het kabinet een beslissing neemt over verdere versoepeling van de coronamaatregelen. Toch waarschuwen media en deskundigen voor al te veel optimisme. Het virus is nog niet weg en waakzaamheid is nodig, "want we zijn er nog niet".
- Verzet tegen de coronamaatregelen krijgt, mede in het kader van de goede coronacijfers, steeds meer aandacht in de media. Het uit de hand gelopen (of door doorgesnoven hooligans gekaapte) protest tegen de maatregelen op het Malieveld komt nog aan bod, maar ook dat de 'gewone burger' het zat begint te worden nu het langer duurt. Het gevoel van noodzaak neemt af door de gunstige berichtgeving. Mede daarom zijn experts universeel in hun boodschap: de maatregelen zijn voorlopig nog zeker nodig.
- In het verlengde van de demonstratie zondag is de politie de kritiek op haar optreden zat. Politievakbond ACPPT zegt vanochtend tegen AD dat agenten overwegen te stoppen met het werk, omdat ze het 'gestigmatiseer en de foute frames' van de samenleving beu zijn. Korpschef Henk van Essen zegt op de voorpagina van Telegraaf dat hij vindt dat er te snel en te eenzijdig wordt geoordeeld over de politie. Er is onder meer onvrede over bewust gemonteerde filmpjes op social media die de politie in een kwaad daglicht probeert te stellen. "We verliezen zo de grip op de samenleving", aldus ACPPT-voorzitter Gerrit van de Kamp.
- Gisteravond wederom aandacht voor wat te doen bij grote drukte op de IC. De NVIC voegt de medische categorie 'matig kwetsbare' ouderen toe aan de groep die bij een tekort aan ic-bedden niet meer op de ic wordt opgenomen. Het gaat om ouderen die hulp nodig hebben bij alle activiteiten buitenshuis.
- Media lopen vooruit op de besluitvorming van woensdag nadat 'bronnen' media maandag laten weten dat de versoepelingen per 1 juli doorgang gaan vinden. De horeca en de fitnessbranche blijven kritisch op de anderhalve meter afstand die in stand zal blijven. Ook de coffeeshophouders zijn teleurgesteld dat ze tot 1 september alleen open mogen voor het afhalen van bestellingen. D66-Kamerlid Vera Bergkamp op Twitter: "Tot nu toe geen (echte) onderbouwing gezien waarom de versoepeling van de maatregelen niet geldt voor de coffeeshops. Daarom schriftelijke vragen vorige week gesteld. Hopelijk snel antwoorden."
- Veel te doen om (het salaris van) zorgpersoneel. Vandaag stemt de Kamer voor de derde keer over de motie van PvdA en SP voor betere arbeidsvoorwaarden en hogere salarissen. Volgens een onderzoek door Peil.nl in opdracht van CNV Zorg & Welzijn is bijna 80% van de bevolking voor een structurele loonsverhoging.
- Ook V&VN eist loonsverhoging: verpleegkundigen en verzorgenden moeten allemaal een schaal omhoog in salaris. Voorzitter Gerton Heyne wijst erop dat al voor de coronacrisis 37.000 vacatures in de zorg open stonden en dat tot 40% van de nieuwe verpleegkundigen binnen twee jaar afhaakt. De coronacrisis heeft volgens hem nog eens onderstreept hoe onmisbaar de beroepsgroep is.
- Volgens een ledenpeiling door NU'91 zegt 39% na te denken over stoppen met hun zorgbaan. De reden is het gebrek aan waardering in de politiek. NU'91-voorzitter Stella Salden: "Ze zijn terecht boos".
- Negatieve reacties tot slot op het nieuws dat zorgmedewerkers het risico lopen dat zij hun huur-, zorg-, of kinderopvangtoeslag moeten terugbetalen vanwege extra inkomsten door overwerk tijdens de coronacrisis. GL-fractievoorzitter Jesse Klaver op Twitter: "Deze mensen hebben de benen uit hun lijf gelopen om ons gezond te maken en houden. En dan zegt de regering nu: oh trouwens, je hebt te veel uur gewerkt, dus krijg je deze toeslagen niet meer. Onvoorstelbaar."

SISOS (Slachtoffers – Identiteiten – Schade – Oorzaken – Scenario's)*Slachtofferaantallen*

- Het RIVM meldde gisteren voor het eerst sinds 9 maart geen nieuwe coronadoden. Het aantal coronapatiënten op de ic is toegenomen met 4 tot 59. Daarnaast liggen nog 512 patiënten met andere aandoeningen op de ic. Dat zijn er 61 minder, aldus het LCPS.
- Wereldwijd is het aantal coronavirusbesmettingen gestegen tot boven de 9 miljoen, zegt WHO-hoofd Tedros Adhanom Ghebreyesus. Tedros zegt dat de grootste bedreiging niet eens het virus zelf is, maar "het gebrek aan wereldwijde solidariteit en wereldwijd leiderschap".

Scenario's

- Het kabinet zou de geplande versoepelingen van coronamaatregelen voor 1 juli door willen laten gaan. Volgens 'ingewijden' staan de seinen op groen. Woensdag neemt het kabinet hier officieel een besluit over. De demonstraties van dit weekeinde en het verzet tegen de maatregelen zouden het kabinet wel zorgen baren, aldus AD. Bronnen benadrukken dat Rutte en De Jonge hun persconferentie woensdag ook willen gebruiken om nogmaals de noodzaak van de 1,5 meter afstand te benadrukken.
- RTL Nieuws stelt dat het kabinet de boodschap wat wil vereenvoudigen. Politiek commentator Fons Lambie: "Er kan heel veel in ons land, als je maar die anderhalve meter in acht neemt." Hij wijst erop dat de anderhalve meter afstand alleen blijft gelden voor mensen boven de 18 jaar. Volgens Lambie biedt dit ook ruimte voor kleine evenementen, waar bijvoorbeeld de kermisbranche mee is gebaat.
- NOS-verslaggever Xander van der Wulp stelt dat de coronacijfers laten zien dat mensen van 18 jaar en jonger het virus nauwelijks aan elkaar overdragen, wat leidt tot de conclusie dat de middelbare scholen na de zomer weer open kunnen. Leerlingen hoeven dan niet per se onderling afstand te houden, maar wel met afstand tot de leraar. Ook het OMT zou het kabinet hebben verteld dat het om een verantwoord risico gaat.

Informatiebehoefte*Welke informatievragen leven er bij getroffen?*

- Op de social mediakanalen van minister De Jonge vragen mensen aandacht voor het kunnen onderhouden van menselijk contact met hun naasten. Ook is er negatieve aandacht voor het bericht dat er geen uitzondering komt voor zorgmedewerkers die door het werken van overuren toeslagen terug moeten betalen. Heel veel mensen delen een bericht waarin onder meer Rutte en De Jonge samen met enkele wereldleiders worden opgeroepen in hun onderhandelingen met farmaceutische bedrijven te vragen om 'dezelfde hoeveelheid' (van waarschijnlijk een vaccin) te reserveren voor de armste landen.
- Op de social mediakanalen van VWS komen berichten over een mogelijke tweede coronagolf, kritiek op de coronamaatregelen, antistoffen in een vaccin die niet of tijdelijk zouden werken, versoepelingen van de maatregelen voor kinderen tot en met 12 jaar en mondkapjes in het OV.

Hoe wordt het incident omschreven (welke facts en figures worden benoemd)?

- De GGD heeft afgelopen week 61.939 coronatesten afgenomen. In totaal zijn nu bijna 170.000 mensen getest door de GGD. Mensen die zijn getest door huisartsen of ziekenhuizen zijn niet in deze cijfers opgenomen. Hoewel het aantal tests flink toeneemt, daalt het aantal wekelijkse positieve tests nog steeds. Afgelopen week is door de GGD bij 747 mensen het virus vastgesteld.
- Bij de IGJ zijn tot nu toe 27 klachten binnengekomen bij het Landelijk Meldpunt Zorg over te strenge bezoeksregelingen in verpleeghuizen. Geen van de klachten heeft tot maatregelen geleid, aldus het IGJ. Gisteren is de stichting Stop Onnodige Vrijheidsbeperking In De Zorg (SOVIDZ) opgestart die via juridische procedures de IGJ en de Staat wil dwingen om verpleeghuisbewoners meer vrijheden te gunnen.
- Advocaat Liesbeth Zegveld spreekt vandaag bij VWS over de eis tot versoepeling van bezoeksregelingen aan verpleeghuizen. Ze vertegenwoordigt een groep familieleden en de cliëntenraad van verpleeghuis Vondelstede in Amsterdam. Zegveld zegt te vermoeden dat minister De Jonge mee gaat in de gevraagde versoepeling. Als hij dat niet doet, volgt een kort geding tegen de Staat. De cliënten betogen dat momenteel sprake is van 'wederrechtelijke vrijheidsontneming' waarvoor geen wettelijke grond zou zijn.
- Vandaag demonstreren de horeca en de entertainmentsector tussen 16.00 en 21.00 uur op het Malieveld. Zij vinden de coronabeperkingen te streng en willen bijvoorbeeld dat de 1,5 meter regel soepeler wordt toegepast: "Geen directie boetes, maar overleg en eerst waarschuwen bij overtredingen", aldus de organisatie. Ook willen zij meer steun voor de horeca en artiesten. De organisatie is momenteel met de gemeente Den Haag in overleg over de demonstratie en verwacht ongeveer duizend deelnemers.

- Volgens het Internationaal Monetair Fonds zal het bruto binnenlands product van Curaçao als gevolg van de coronacrisis met 23% dalen. Voor Sint-Maarten wordt uitgegaan van een daling van 25%. Dat staat in een pas verschenen nota van het IMF over de twee landen van het Koninkrijk.

Wat zien, ruiken, voelen, horen, proeven mensen (zintuigelijke waarnemingen)?

- De hoofdredacteuren van NRC, de Volkskrant, Op1, Nieuwsuur en De Telegraaf vertellen in NRC over hun keuzes voor en tijdens de coronacrisis. Pieter Klok (VK) stelt dat onderschatting van het virus 'per definitie' aanwezig was. "Sommige mensen voorspellen altijd de ondergang. Hebben de cassandra's dan gelijk omdat het slechtste scenario uitkomt?" Paul Jansen (Telegraaf) vult aan dat het journalistiek gevaarlijk is 'to cry wolf', maar ook om te zeggen dat het allemaal 'maar een griepje' is. Voorafgaand was er zo veel onduidelijk, aldus Jansen. René Moerland is kritisch: "We hebben niet apart gefocust op de organisatie in Nederland. Onze onderwerpen zijn toch vooral bepaald door vragen over het virus." Volgens hem had meer aandacht uit mogen gaan naar de stelligheid van het RIVM, dat kritischer bevraagd had mogen worden. Het sentiment zou 'sussend' zijn geweest. Klok stelt daartegenover dat kranten toch ook een 'kalmerende' rol hebben, maar dat angst ook serieus moet worden genomen. Volgens Jansen kreeg De Telegraaf vanuit 'kabinetskringen' het verzoek om het RIVM 'een beetje heel' te laten, nadat het een kritisch stuk had gepubliceerd over de groepsimmunitet onder de kop: 'Van het RIVM mag beter worden verwacht'. Jansen: "het kabinet kan goed zijn in crisiscommunicatie, het crisismanagement is niet zo sterk. Daar had ik wel scherpere verhalen over willen brengen." Klok vindt het goed dat het RIVM kritisch wordt gevolgd, maar meent ook dat je experts die het kabinet adviseren niet moet ondermijnen: "Dus je moet niet doen alsof elk advies van buiten evenveel waard is als dat van het RIVM." Joost Oranje (Nieuwsuur) vindt dat meer aandacht uit had moeten gaan naar de situatie in de verpleeghuizen. "Er was initieel te veel aandacht voor het virus vanuit het perspectief van de ziekenhuizen", aldus Oranje.
- RTL Nieuws kijkt hoe bron- en contactonderzoeken door de GGD gebeuren: 'Wie heb je de afgelopen dagen gezien? Waar ben je geweest? Hoe laat was dat en hoe lang?' De GGD geeft aan te streven naar volledige opsporing binnen 24 uur: "Meestal lukt dat." Arts infectieziektebestrijding Timo Boelsums van GGD Rotterdam-Rijnmond vertelt dat gemiddeld 8 uur per patiënt staat ingepland, maar dat per casus verschilt hoeveel tijd het onderzoek kost. Het onderzoek wordt nu veel vaker uitgevoerd en door "misschien wel tien keer zoveel mensen als voorheen." Boels schetst de procedure als iemand positief is getest en welke gesprekken de GGD dan met hen voert. Het bron- en contactonderzoek dat daarop volgt kijkt naar drie soorten contacten: huisgenoten, overige nauwe contacten (geen huisgenoten, maar wel mensen met wie je 15 minuten of langer binnen anderhalve meter van elkaar hebt doorgebracht) en overige contacten (meer dan 15 minuten contact, maar wel buiten de anderhalve meter afstand). Voor elke categorie heeft de GGD andere maatregelen en instructies. Boelsums geeft aan dat sommige mensen weerstand geven als zij horen in nauw contact te hebben gestaan met een coronapatiënt en daarom bijvoorbeeld binnen moeten blijven. "Dat levert wel eens discussies op, zeker als ze zelf geen klachten hebben, of als het ondernemers zijn die daardoor inkomsten mislopen." Boelsums geeft aan dat het geen waterdicht systeem is en wijst in dat kader op het extra belang van maatregelen op lastig te onderzoeken locaties zoals café of restaurant.

Betekenisgeving

Welke oproepen en waarschuwingen worden gedaan?

- Willem Engel van 'Virus Waanzin' roept mensen op beeldmateriaal van de rellen op het Malieveld te delen.
- Winkeliers zien dat steeds meer klanten het lastig vinden zich aan de regels te houden die het verspreiden van het coronavirus moeten tegengaan. De sector roept consumenten op om "de regels en elkaar" te respecteren. Funshoppen is nog niet aan de orde, benadrukt brancheorganisatie Detailhandel Nederland.

Welke emoties, waardeoordelen, kwalificaties, kritiek, steun worden gegeven?

Eerste dag zonder coronadoden

- Het RTL Nieuwsjournaal van maandagavond opent met: "Het coronavirus in Nederland lijkt op zijn retour". De NOS begint het journaal de opmerking dat een dag zonder coronadoden een mijlpaal genoemd zou kunnen worden, maar dat nog iedere dag nieuwe besmettingen volgen, er nog coronapatiënten op de ic liggen en dat 'onvermijdelijk' nog mensen aan het virus zullen sterven. De teneur is dat alle cijfers rondom corona de goede kant op gaan, maar dat de crisis geenszins voorbij is.
- Ernst Kuipers (LNAZ) en Diederik Gommers (NVIC) zijn blij dat er voor het eerst sinds maanden geen nieuwe coronadoden zijn gemeld. Gommers benadrukt dat dit moment eraan zat te komen, doordat het aantal coronapatiënten op de ic steeds meer afnam en dat over het algemeen de plek is waar patiënten komen te overlijden. Kuipers wijst op het belang van aandacht voor kleine uitbraken, die snel groter kunnen worden.

Beiden waarschuwen dan ook dat maatregelen nodig blijven. Het reproductiegetal blijft te hoog en daalt nog niet echt. Dat betekent dat het virus nog steeds niet verdwijnt of afneemt.

- Viroloog Bert Niesters stelt dat de cijfers tonen dat het "de goede kant opgaat". Volgens hem "kunnen we dan ook voorzichtig in fases verder versoepelen." Hij waakt wel voor te groot optimisme: "Het is riskant om te veel op dagkoersen te varen". Niesters wijst ook op het toenemende aantal besmettingen in Duitsland en stelt dat we waakzaam moeten blijven. Microbioloog Marc Bonten stelt dat "het virus nog altijd op de loer [ligt]" en wijst op het belang van het naleven van de coronamaatregelen. Epidemioloog Patricia Bruijning spreekt van corona als "een soort onzichtbare vijand" die "gegarandeerd weer slachtoffers gaat maken als je de maatregelen ook maar iets te veel loslaat."
- Diverse media melden dat de kans 'reëel' is dat het RIVM vandaag weer doden meldt. Vaak piekt het sterftecijfer ook op dinsdagen, doordat cijfers van het weekend daarin worden meegenomen. Ook Rutte stelt dat de kans 'nihil' is dat de crisis definitief voorbij is en de maatregelen los kunnen worden gelaten.
- In Op1 stelt men dat het RIVM een 'opvallende koerswijziging' maakt door te zeggen dat een grote tweede golf niet op komst lijkt te zijn. Dit terwijl men eerder nog stevig waarschuwde hiervoor. Viroloog Ab Osterhaus zegt in de uitzending dat we 'heel voorzichtig' moeten zijn met uitspraken over een eventuele tweede golf. Hij verwijst daarbij naar de situatie in Duitsland, waar weer uitbraken te zien zijn. Volgens hem is er een 'reële kans' op een tweede golf, zeker gezien het wereldwijd nog steeds toenemende aantal besmettingen. De noodzaak van de maatregelen is er dan ook en Osterhaus benadrukt dat we die moeten naleven. Hij is kritisch op de heropening van de scholen: ook kinderen dragen volgens hem bij aan de verspreiding. Aan tafel is ook discussie over het vliegen: men gelooft niet dat je daar niet besmet kunt raken.
- In het kader van de goede coronacijfers is er ook aandacht voor het naleven van de maatregelen. Mensen gaan losser om met de coronamaatregelen en er is sprake van groeiende onvrede en onbegrip. Dat merken burgemeesters Bruls (Nijmegen) en Marcouch (Arnhem). Bruls stelt dat het draagvlak voor de maatregelen afneemt, al benadrukt hij dat opiniepeilingen aantonen dat het merendeel van de mensen nog steeds achter het overheidsbeleid staat. Dat niet altijd voldoende afstand wordt gehouden, komt volgens hem vooral doordat het drukker is op straat en niet doordat mensen zich niet willen gedragen.
- Hoogleraar Rick van Baaren (Radboud Universiteit) noemt het wel een gevaarlijke ontwikkeling dat mensen extremer gedrag vertonen als het gaat om onvrede over de maatregelen. Volgens hem is het voornaamste probleem dat mensen nu een gebrek aan autonomie ervaren. Dat leidt tot een 'vrijheidsdrang'. Het helpt volgens Van Baaren niet dat mensen die het oneens zijn met het RIVM en de regering snel worden weggezet als 'gekkie': "Dan polariseer je, waardoor mensen dus ook extremer worden." De overheid doet er beter aan 'het waarom van dingen' uit te leggen, zodat mensen zelf weloverwogen een beslissing kunnen nemen.

Demonstraties en protesten

- Premier Rutte zegt begrip te hebben voor een groot deel van de demonstranten die zondag naar het protest van 'Virus Waanzin' op het Malieveld kwam: "Er stonden vooral oprecht bezorgde mensen. Dat respecteer ik zeer". Rutte geeft aan zelf ook graag de maatregelen los te laten, maar dat het helaas niet kan. Hij heeft daarentegen minder goede woorden voor de "doorgesnoven hooligans" die misbruik maakten van de demonstratie. Hij benadrukt dat het recht op demonstratie nog steeds bestaat, maar dat mensen zich moeten houden aan anderhalve meter afstand. Volgens deskundigen was de situatie moeilijk te voorkomen. Hooligans en demonstranten liepen door elkaar, waardoor de politie moeilijk onderscheid kon maken. Rutte heeft lof voor het politieoptreden. Veel aandacht in de pers ook voor de reactie vanuit de politie. Die is de kritiek zat: "We treden te soft op, of juist te hard"; "Als politieagent kun je het nooit helemaal goed doen."
- De veiligheidsregio's zeggen dat mensen zich – ongeacht hun mening – over het algemeen goed aan de coronaregels houden bij protesten. Een situatie zoals op het Malieveld noemen zij een 'schrikbeeld' waarvan ze hopen dat het een incident is. De reeks demonstraties maakt dat burgemeester op hun hoede zijn.
- Honderden marktkoopliden van jaarmarkten en braderieën trekken vanmiddag naar Den Haag om te protesteren tegen het verbod op hun handel. John Gruter, standhouder en organisator van het protest, vindt dat raar. "Waarom mag een weekmarkt wel, en een jaarmarkt niet? Kijk, dat heel grote jaarmarkten met 10.000 bezoekers worden verboden, snap ik. Maar als de weekmarkt open kan, kunnen wij dat ook. Wij kunnen toch ook werken met de regels van het RIVM?"

Zorgpersoneel

- Bijna 80% van de Nederlandse bevolking is voor een structurele loonsverhoging voor zorgpersoneel. Dat zegt vakbond CNV Zorg & Welzijn na representatief onderzoek door Peil.nl. "De waardering voor zorgpersoneel vanwege hun inzet bij de coronacrisis is bij de meeste Nederlanders heel hoog. Er is veel

geklapt, gezongen, gekookt, gezwaaid, er zijn vaatjes haring en schouderklopjes uitgedeeld. Maar er komt geen klinkende munt bij op de salarisstrook van de zorgprofessional", zegt voorzitter Anneke Westerlaken. "Er is nog geen eenmalige bonus, terwijl de Kamer daarover in maart met algemene stemmen een motie heeft aangenomen. En in het parlement staakten de stemmen tot twee keer toe, toen het ging over een structurele loonsverhoging. Als er één moment is om alle waardering om te zetten in een behoorlijke salarisverhoging, dan is het nu." Volgens de peiling zijn onder de aanhang van de coalitiepartijen, die tot op heden tegen de loonsverhoging in de Kamer hebben gestemd, óók veel voorstanders. Zo is bijna driekwart van de CDA-kiezers en rond de 80% van de D66- en CU-stemmers voor de loonsverhoging.

- Volgens een ledenpeiling door NU'91 zegt 39% na te denken over stoppen met hun zorgbaan. De reden is het gebrek aan waardering in de politiek. NU'91-voorzitter Stella Salden vindt de uitkomst 'schokkend'. "Ze zijn terecht boos." Het gaat volgens haar niet alleen om een hoger salaris of een bonus. De zorgmedewerkers willen dat de politiek hen serieus neemt, dat er naar ze wordt geluisterd en dat zijzelf mogen meebeslissen over hun vak. Dat de motie van de SP en PvdA het twee keer niet haalde, leidt tot frustratie onder zorgprofessionals. "Aan het begin van de crisis werden ze nog bestempeld als helden van de zorg. Er werd massaal voor ze geapplaudisseerd, ook door politici, maar momenteel voelen zij die waardering niet meer."
- Ook de beroepsvereniging voor verpleegkundigen en verzorgenden V&VN eist loonsverhoging voor zorgverleners: allemaal een schaal omhoog in salaris. V&VN-voorzitter Gerton Heyne zegt dat al voor de crisis 37.000 vacatures openstonden en dat tot 40% van de nieuwe verpleegkundigen binnen twee jaar afhaakt. De coronacrisis heeft volgens hem nog eens onderstreept hoe onmisbaar de beroepsgroep is.
- In reactie op het nieuws dat zorgmedewerkers die dit jaar door overwerk meer verdienen dan zij vooraf bij de Belastingdienst hebben opgegeven, het risico lopen dat zij hun toeslagen voor bijvoorbeeld huur, zorg of kinderopvang moeten terugbetalen, zegt GroenLinks-partijleider Jesse Klaver: "Deze mensen hebben de benen uit hun lijf gelopen om ons gezond te maken en houden. En dan zegt de regering nu: oh trouwens, je hebt te veel uur gewerkt, dus krijg je deze toeslagen niet meer. Onvoorstelbaar."

Versoepelingen maatregelen per 1 juli

- De voorzorgmaatregel van 1,5 meter afstand blijft het belangrijkste knelpunt ook als het kabinet deze week de geplande versoepelingen voor restaurants, hotels, cafés en sportscholen definitief maakt. Koninklijke Horeca Nederland hoopt daarom op extra versoepelingen zoals het laten vallen van 1,5 meter-eis voor terrassen. Dat zou voor veel ondernemers een verschil maken, laat directeur Dirk Beljaarts van KHN weten: "Wij verwachten dat 1,5 meter van toepassing blijft. Daardoor bieden de nieuwe versoepelingen weinig echte verbetering," aldus Beljaarts. Hij legt uit dat ongeveer 75% van de horecAZaken klein zijn, waar nog voor de epidemie zo'n twintig tot dertig mensen in pasten. "Nu mogen er misschien 7 mensen naar binnen", schat de directeur in. De versoepeling van het maximale aantal klanten van dertig tot honderd, wat woensdag naar verwachting van KHN aangekondigd wordt, brengt voor die ondernemers geen verandering.
- De fitnessbranche vreest dat door de 1,5 meterregel de sportschool te weinig mensen naar binnen mag laten, zegt branchevereniging NL Actief. Door die beperking mogen er aan de groepslessen slechts de helft of zelfs een derde van de leden meedoen. Bij de fitnessapparaten heb je automatisch een beperking omdat er slechts een bepaald aantal van is. "Het is nog steeds zo dat je niet zoals normaal kunt draaien", aldus directeur Ronald Wouters van NL Actief. Hij gaat ervan uit dat sportclubs vanaf 1 juli weer mogen openen.
- In de journaals vooral de focus op de middelbare scholen die na de zomer weer volledig open zouden kunnen. Joost Vullings zegt op EenVandaag radio: "Ik denk dat er onder kinderartsen wel debat is geweest hoor, want het argument om de middelbare scholen niet te openen in september is het feit dat... Lage scholen zitten vaak in een wijk, dus als daar iets uitbreekt dan kan je het makkelijk controleren. Bij middelbare scholen komen kinderen vaak ook van dorpen uit de omgeving, dus als er een uitbraak is, is het veel moeilijker om het te controleren. Dat was een argument om het niet te doen. Maar uiteindelijk hebben ze toch besloten, vanwege het belang van goed onderwijs voor kinderen, om toch de middelbare scholen, om te adviseren de middelbare scholen op te doen."
- Politiek commentatoren reageren ook op de bredere (te verwachten) versoepelingen van woensdag. Fons Lambie (RTL Nieuws): "Nul doden dat is gunstig, dat is goed nieuws zo hoor je hier aan het Binnenhof, maar echt nog te vroeg om te zeggen dat we helemaal van het virus af zijn. Aanstaande woensdag vergadert de ministeriële crisiscommissie weer, voorlopig voor de laatste keer en dan gaan ze het hebben over de eerder aangekondigde versoepelingen per 1 juli. Die versoepelingen kunnen allemaal doorgaan bij de stand van nu, zoals het coronavirus zich nu ontwikkelt. Dus die versoepelingen per 1 juli, dat gaan gewoon door."
- Van der Wulp (NOS): "Ja er komen nog meer versoepelingen aan. Per volgende week woensdag, dat is dus 1 juli, kan je in plaats van met dertig mensen met honderd mensen naar de horeca, naar het theater, naar

de bioscoop en ook bijvoorbeeld op een bruiloft, een begrafenis, of naar een kerkdienst. En daarbij geldt wel een belangrijke voorwaarde, namelijk, want die anderhalve meter afstand die blijft daar wel essentieel. [...] De versoepelingen zijn dus mogelijk omdat de cijfers goed zijn en het kabinet is ervan overtuigd dat er inmiddels ook beter zicht is op het virus, doordat er meer bron -en contactonderzoek wordt gedaan en omdat er veel meer wordt getest."

Duitsland

- Diverse media kijken naar de situatie in Duitsland, waar het aantal besmettingen weer toeneemt en de 'R' flink is gestegen. Daarbij veel aandacht voor de grote aantallen besmettingen bij de grootste slachterij van Europa, waar inmiddels meer dan 1.500 medewerkers zijn besmet. NRC legt uit dat de R minder betrouwbaar wordt als het aantal besmettingen laag ligt, omdat het dan gevoelig is voor uitschieters, zoals de uitbraak in de slachterij. De absolute aantallen besmettingen liggen nog altijd laag.
- De Telegraaf bekijkt welke lessen Nederland kan trekken uit de nieuwe besmettingshaarden in Duitsland. Volgens viroloog Ab Osterhaus toont het vooral dat "we er nog lang niet zijn". Mensen hebben volgens hem de laatste tijd de neiging om het virus te bagatelliseren, maar dat is onterecht. Verder wijst hij erop dat het lijkt alsof het virus niet alleen door hoesten, niezen of kuchen wordt overgedragen, maar dat ook kleinere druppels die vrijkomen bij schreeuwen of dicht bij elkaar praten dat kunnen. Daar is alleen nog geen keihard bewijs voor, aldus Osterhaus. Volgens hem handelt Duitsland goed: meteen de bron traceren en isoleren, contactonderzoek doen en alle betrokkenen in quarantaine zetten. Hij pleit ervoor dat dit ook in Nederland wordt gedaan bij eventuele toekomstige uitbraken. Volgens hem gaat het in Nederland nu te veel over wat allemaal kan worden versoepeld en mist hij de focus op het uitbannen van het virus.

Overig

- De NVIC voegt 'matig kwetsbare' ouderen toe aan de groep ouderen die bij een tekort aan IC-bedden niet meer worden opgenomen. Dat staat in een nieuwe versie van het 'Draaiboek pandemie deel 1'. Met matig kwetsbare ouderen worden mensen bedoeld die hulp nodig hebben bij alle activiteiten buitenshuis, evenals hulp bij het huishouden, traplopen en douchen. De groep is in het draaiboek opgenomen, omdat ze waarschijnlijk slechter uit een IC-behandeling komen. Universitair hoofddocent Roland Pierik (UvA) verdedigt in een opiniestuk selectie voor de IC ten opzichte van loting.
- De burgemeesters verwachten dat het zonnige weer geen problemen gaat opleveren wat betreft drukte op de stranden, zwembaden of recreatieplassen. "Wij hebben inmiddels veel meer ervaring met 'crowdcontrol' dan enkele weken geleden", stelt Hubert Bruls. "Het zal de komende dagen zeker heel druk worden op bepaalde plekken, maar wij accepteren dat mensen naar buiten gaan. Zeker met het warme weer. Wij hebben honderden kilometers strand. Zoek een rustiger plekje op dan alleen Zandvoort. Mensen zijn zelf verantwoordelijk. Zij moeten anderhalve meter afstand houden. Wij gaan niet optreden als zonzonaanbidders te dicht bij elkaar liggen. We handhaven alleen bij excessen", aldus Bruls. Voor bepaalde recreatieplassen moet je vooraf een kaartje kopen. Zij laten een maximaal aantal badgasten toe.
- Sheila Sitalsing schrijft in haar column in Volkskrant dat bewoners van verpleeghuizen "het grootste, schandaligste onrecht" is aangedaan. Ze spreekt van 'eenzame opsluiting' die 'achteloos' werd medegegeeld, waardoor mensen tot hun 'verbijstering zonder enige waarschuwing vooraf' niet meer bij ouders, echtgenoten, kinderen en andere dierbaren konden. Ze verbindt dit besluit expliciet aan minister De Jonge: "om volwassenen [...] als gevangenen te behandelen, op te sluiten, zonder overleg, zonder maatwerk. Om ze te beschermen [...], een claim die kracht werd bijgezet door besmet verplegend personeel zonder mondkapjes of plastic schorten het virus behulpzaam van bewoner naar bewoner te dragen."
- Opiniepeiler Maurice de Hond zegt in een interview met Trouw dat er 'geen enkele basis' is voor de anderhalve meter afstand die mensen moeten hanteren. De Hond: "Ik weet inmiddels meer van het virus dan menig viroloog." Hij stelt dat het virus zich alleen via aerosolen verplaatst en dat dit vooral in afgesloten ruimtes met airco een probleem vormt. Buiten is het risico op besmetting volgens hem nul. De Hond stelt dat mensen en verhalen die afwijken van de lijn van het RIVM worden geweerd uit de media, "een omerta".
- Trouw schrijft in een redactioneel commentaar dat de Tweede Kamer het in debatten over de aanpak van door het kabinet van de coronacrisis 'lelijk [heeft] laten afweten'. Het onderzoek naar de crisisaanpak dient volgens de krant te gebeuren in een politieke context: welke afweging moet worden gemaakt tussen tegengestelde belangen? Of dat goed gebeurt, is volgens de krant ook een politieke vraag. Een onafhankelijke deskundige kan daar geen antwoord op geven dat meerwaarde heeft. Door niet zelf te onderzoeken, haalt de Kamer zichzelf naar beneden, aldus de krant.